

مقارنه مذاهب اسلامي

در مناسك حج و عمره

مؤلف:

دکتر فاطمه قدرتی

استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه یاسوج

www.ketab.ir

سرشناسه	: قدرتی، فاطمه، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: مفارنه مذاهب اسلامی در مناسک حج و عمره/ مولف فاطمه قدرتی.
مشخصات نشر	: قم: انتشارات سبیط اکبر(ع)، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۳۱۱ ص: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک	: 978-600-7248-71-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیها
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۹۲ - ۲۱۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: حج
	: Hajj*
	: حج -- فتواها
	: Hajj -- Fetwas*
	: اسلام -- فرقه ها-- عقاید
	: Islamic sects -- Doctrine
	: BP۱۸۸/۸
رده بندی کنگره	: ۲۹۷/۲۵۷
رده بندی دیویی	: ۸۵۶۷۹۶۲
شماره کتابشناسی ملی	: فیها
اطلاعات رکورد کتابشناسی	

مقارنه مذاهب اسلامی در مناسک حج و عمره

تألیف: دکتر فاطمه قدرتی

انتشارات سبیط اکبر

چاپ اول: ۱۴۰۰ تعداد: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۳-۷۱-۷۲۴۸-۶۰۰-۹۷۸

دفتر مرکزی ناشر:

قم، خیابان معلم، کوچه ۱۲، نشر سبیط اکبر (ع)

تلفن و دورنگار: ۰۲۵۳۷۷۳۷۳۰۶

هرگونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده یا ناشر

خلاف قانون، شرع و اخلاق است.

موارد تخلف را به دفتر مرکزی «سبیط اکبر» گزارش فرمایید.

حق چاپ محفوظ و منحصر «نشر سبیط اکبر» است.

فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۹

فصل اول: حرم مکی و احکام آن

- ۱- پیدایش مسجد الاحرام و اهمیت آن..... ۱۵
- ۲- حدود مکه مکرمه (حرم مکی)..... ۱۶
- ۱-۲- زمان تعیین حرم مکی..... ۱۹
- ۲-۲- چرایی حرم شدن مکه..... ۲۰
- ۳-۲- دیدگاه ها در خصوص محدوده حرم..... ۲۱
- ۱-۳-۲- حدود حرم مکی از جهت شمال (تنعیم)..... ۲۳
- ۲-۳-۲- حدود حرم مکی از جهت جنوب (نعمه)..... ۲۹
- ۳-۳-۲- حدود حرم مکی از جهت شرق (جعرائنه)..... ۳۳
- ۴-۳-۲- حدود حرم مکی از جهت غرب (حدیبیه)..... ۳۷
- ۳- اجمالی از احکام جاری در حرم مکه..... ۳۸
- ۱-۳- کفایت از حجه الاسلام..... ۳۹
- ۲-۳- تشدید مجازات در صورت قتل..... ۴۰
- ۳-۳- حرمت اتلاف درختان و گیاهان و صید حیوانات..... ۴۲
- ۴-۳- حرمت ورود مشرک و کافر..... ۴۴
- ۵-۳- احکام خاص لقطه..... ۴۴
- ۶-۳- وجوب احرام در ورود به حرم..... ۴۵
- ۷-۳- حرمت جنگ و قتال و ممنوعیت اجرای حد و قصاص..... ۴۶

- ۴۷ ۸-۳- ممنوعیت خارج کردن سنگ و ریگ
 ۴۷ ۹-۳- ممنوعیت معامله خانه های حرم
 ۵۲ ۱۰-۳- احکام خاص اهل حرم

فصل دوم: ارکان حج و عمره

- ۶۱ ۱- مقصود از ارکان حج
 ۶۳ ۲- شاخصه های واجبات رکنی حج
 ۶۵ ۳- رکن اول (احرام و احکام مربوط به آن)
 ۶۷ ۱-۳- موارد وجوب احرام بستن
 ۶۷ ۱-۱-۳- در حج و عمره
 ۶۹ ۱-۲- ورود به حرم مکی
 ۷۱ ۲-۳- معرفی مکان احرام در حج و عمره (میقات ها)
 ۷۲ ۱-۲-۳- میقات های عمره تمتع
 ۷۴ ۲-۲-۳- میقات های عمره مفروضه
 ۷۴ ۳-۲-۳- میقات های حج های واجب همه گانه
 ۷۵ ۳-۳- واجبات در طریقه احرام بستن
 ۷۵ ۱-۳-۳- نیت
 ۷۶ ۲-۳-۳- پوشیدن لباس احرام
 ۷۸ ۳-۳-۳- تلبیه (لبیک گفتن)
 ۸۸ ۴-۳- مستحبات در طریقه احرام بستن
 ۸۸ ۱-۴-۳- مستحبات پیش از احرام
 ۹۰ ۲-۴-۳- مستحبات در حال احرام
 ۱۰۰ ۵-۳- مکروهات در طریقه احرام بستن
 ۱۰۰ ۱-۵-۳- مهمترین مکروهات در هنگام احرام
 ۱۰۸ ۲-۵-۳- سایر مکروهات در منابع فقهی

- ۳-۶- مکروهات در طریقه احرام بستن ۱۰۹
- ۳-۶-۱- مُحَرَّمات مشترک میان مردان و زنان ۱۱۰
- ۳-۶-۲- مُحَرَّمات مخصوص مردان ۱۵۱
- ۳-۶-۳- مُحَرَّمات مخصوص زنان ۱۵۷
- ۳-۷- کیفیت خروج از احرام (تحلل) ۱۵۸
- ۳-۷-۲- شیوه تحلل در احرام حج ۱۶۲
- ۴- رکن دوم) وقوف در عرفات ۱۶۹
- ۴-۱- آداب و مستحبات وقوف در عرفات ۱۷۱
- ۴-۲- مراسم برائت از مشرکان در عرفات ۱۷۲
- ۴-۳- افاضه از عرفات به مشعرالحرام ۱۷۸
- ۵- رکن سوم) وقوف در مشعر الحرام (مزدلفه) ۱۸۰
- ۶- رکن چهارم) طواف خانه کعبه ۱۸۱
- ۶-۱- اقسام طواف ۱۸۲
- ۶-۲- شروط صحت طواف و کیفیت انجام آن ۱۸۵
- ۶-۲-۱- شروط صحت طواف ۱۸۵
- ۶-۲-۲- کیفیت انجام و واجبات طواف ۱۸۷
- ۷- رکن پنجم) سعی بین صفا و مروه ۱۸۸

فصل سوم: انواع حج و عمره و کیفیت اشغال آن

- ۱- معناشناسی انواع حج و عمره ۱۹۷
- ۱-۱- حج و عمره در لغت و اصطلاح ۱۹۷
- ۱-۲- حج واجب، حج مستحب ۱۹۹
- ۱-۳- عمره مفرده، عمره تمتع ۲۰۰
- ۲- انواع حج واجب «حجۃ الاسلام» از دیدگاه امامیه ۲۰۲

پیشگفتار

پیامبر گرامی اسلام در یک بیان نورانی حج را عصاره اسلام و معادل شریعت دانسته است؛ «وَالْخَامِسَةُ: الْحَجُّ وَهِيَ الشَّرِيعَةُ». ^۱ حج پیمان و عهدی است میان خداوند و بندگان او که بهر طریق شده باید از عهده آن بر آیند و به هیچ وجه از انسانهای مستطیع ساقط نمی شود: ﴿لِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ ^۲ و نکته قابل توجه در این آیه این است که در انتهای آن بجای من ترک الحج یا لم یحج از عبارت «من کفر» استفاده شده است و بدین طریق ترک حج مساوی با کفر عملی معرفی شده است و چنین تعبیر در مورد هیچ ترک واجبی در آیات قرآن نمونه ندارد.

قلم زدن پیرامون فریضه ای که آیین نه تمام نمای اسلام و جلوه گاه شریف است کاری بس دشوار بلکه تمام نشدنی است. همچنان که رئیس مذهب شیعه حضرت جعفر بن محمد الصادق علیه السلام در پاسخ سوال زاره (یابن رسول الله چند سال است از شما درباره حج می پرسم شما پاسخ می فرمایید) فرمودای زاره خانه ای که دو هزار سال پیش از آدم به سوی آن

۱. حر عاملی، محمد بن حسن (۱۴۰۹). *وسائل الشیعة فی تحصیل مسائل الشریعة*. چاپ اول. قم:

مؤسسه آل البیت علیهم السلام. ج ۱، ص ۲۶.

۲. آل عمران، ۹۷.

حج گزارده می شود آیا می شود مسائل آن در عرض چهل سال پایان پذیرد؟^۱

اما از باب ما لا یدرک کله لا یتروک کله نوشته ای که در پیش رو دارید سعی نموده است تا گوشه ای از مهم ترین احکام این فریضه الهی را به صورتی مستند و مستدل کنار هم گرد آورد، که با توجه به شیوه ارائه مطالب از جهت استنادات متعدد در احکام و فروع، به طور خاص می تواند مورد اقبال چندی از مخاطبان قرار گیرد؛ از جمله جهت آماده سازی ذهنی و روحی دانشجویان در حج و عمره دانشجویی، استفاده توسط روحانیون کاروان های حج، درس فقه تطبیقی دانشجویان مقطع کارشناسی رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی، نیز در خوانش کتب فقهی سطح یک برای طلاب حوزه های علمیه قابل استفاده می باشد و با توجه به آنکه ارائه مباحث به صورت مقارنه ای باشد مورد توجه دانش پژوهان اهل تسنن نیز خواهد بود. کتاب حاضر گردآوری و باز تنظیم مباحثی است که بعضاً در قالب مقالات پراکنده در دسترس بوده است، اما با چیدمان متفاوت و با هدف ارائه مطالبی جهت کسب دانش اولیه در این زمینه برای مخاطبان پیش گفته تنظیم شده است. بر این اساس مطالب در سه فصل ارائه گردیده است: فصل اول شامل اطلاعات اجمالی و مستند از منابع متعدد در معرفی حرم مکی، حدود آن و احکام اهل حرم است، فصل دوم به معرفی واجبات رکنی حج با فروع آن پرداخته است و نهایتاً در فصل سوم شیوه

انجام مناسک حج و عمره را در انواع آن توضیح و ضمن مقایسه هر کدام از آن ها با دیگری، آراء اهل تسنن را نیز در هر کدام مورد نظر قرار داده است.

در پایان از مساعدت صاحب امتیاز و مدیر مسئول انتشارات سبط اکبر، جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای اسد الله محمدی نیا به عنوان ناشر این کتاب و از پیگیری های متعهدانه و مجدانه جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای محمدی نیا مسئول و کارشناس اجرایی انتشارات سبط اکبر که در چاپ بدون اتلاف زمانی این کتاب بسیار موثر بودند کمال تشکر را دارد.

دکتر فاطمه قدرتی

پاییز ۱۴۰۰